POLEMICI

Michael BRUCHIS (Israel)

SLOGANURILE INTERFRONTULUI

COMUNICARE PREZENTATĂ LA FRONTUL ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI ȘI AL ORIGINARILOR DIN ROMÂNIA, 22-27 IUNIE 1992

Acei reprezentanți ai poporului rus care au deținut puterea în vastul imperiu țarist și, după octombrie 1917, în cel sovietic, au promovat cu perseverență în cadrul acestor imperii o politică de deznaționalizare și rusificare a popoarelor non-ruse subjugate rînd pe rînd în decursul secolelor de Moscova.

Sloganurile la care a recurs Gorbaciov după venirea sa la putere, la mijlocul anilor 80, au dus, contrar voinței și adevăratelor sale intenții, la o vertiginoasă trezire a conștiinței de sine a popoarelor sovietice non-ruse. Conștiința națională a acestora a fost canalizată de intelectualitatea lor patriotică spre făgașul unor revendicări vitale pentru însăși existența lor etnică, cum ar fi primul rînd și mai întîi de toate declararea limbii naționale a băștinașilor din fiecare republică sovietică drept limbă de stat în cadrul ei.

În Moldova sovietică lupta intelectualității patriotice întru apărarea limbii naționale și reintroducerea alfabetului latin s-a lovit de la bun început de împotrivirea înverșunată a populației ruse din Republică și în mare măsură a celei rusofone non-ruse, precum și a mancurților. Aceștia din urmă propagaseră și continuau să propage, în dauna propriului lor popor, politica națională promovată de partidul comunist, proslăvind, printre altele, așa-zisa înflorire a limbii moldovenești în anii puterii sovietice. Împotrivirea rușilor și a mancurților era cu atît mai înverșunată cu cît și unii și alții simțeau că la fuge pămîntul de sub picoare. Primii, adică rușii, dîndu-și seama că procesul de regenerare a valorilor naționale fundamentale ale băștinașilor și, mai întîi de toate a limbii lor, proclamată drept limbă de stat a Republicii, poate duce la pierderea, în ultimă instanță, a poziției dominante a rușilor în viața politică, economică și culturală a Republicii, la transformarea lor din membri ai națiunii dominante a imperiului sovietic în reprezentanți ai unei minorități naționale într-un stat care pășește pe calea distanțării tot mai pronunțate de Moscova și a apropierii tot mai mari de Patria-mamă a românilor de pretutindeni.

Apariția mișcării "Edinstvo", declanșarea grevelor politice la întreprinderile industriale din Tiraspol, Rîbnița, Tighina, Bălți au fost generate, mai ales, de tentativele reprezentanților păturilor rusești ale populației Republicii de a contracara cu orice preț eforturile depuse de intelectualitatea petriotică autohtonă întru salvarea, în primul rînd, a limbii naționale a băștinașilor și, implicit, perpetuarea existenței lor etnice ca parte a poporului român. Mișcarea "Edinstvo" a așazișilor interfrontiști prin însăși esența și semnificațiile ei era îndreptată împotriva intereselor naționale vitale ale băștinașilor. Cu toate acestea, lui I.Blohin, V.Iakovlev, A.Lisețki și celorlalți animatori, ruși și non-ruși, ai acestei mișcări, s-au grăbit să li se alăture de alde V.Grosu, V. Stati și mulți alți mancurți. Aceștea din urmă încercau în fel și chip să dezbine și să învrăjbească pe băștinași, continuînd să susțină cum că moldovenii din estul Prutului nu sînt români și că "moldoveneasca" este o limbă diferită de cea română.

Între timp procesul de renaștere a conștiinței de sine a băștinașilor în republicile sovietice non-ruse își găsesc reflectarea în ridicarea limbilor naționale respective în cadrul acestor republici la rangul de limbi oficiale. În aceste condiții, ca contrapondere proceselor care luau proporții, ca tentativă a Moscovei de a calma pe rușii infiltrați cu zecile de mii în republicile non-ruse și de a anihila consecințele schimbării statutului limbilor naționale în ele, a fost ticluită legea semnată de Gorbaciov cu privire la limbile popoarelor U.R.S.S., lege care spune că "în scopul asigurării sarcinilor unionale limba rusă e declarată limbă oficială pe teritoriul U.R.S.S. și folosită ca mijloc de comunicare interetnică".

Stratagema Moscovei, menită să perpetueze prin legea adoptată la 24 aprilie 1990 dominația rușilor în vastul imperiu sovietic și să stimuleze în continuare rusificarea popoarelor non-ruse, era prea transparentă. Și ea a provocat în mod firesc indignare în rîndurile intelectualității patriotice a republicii vizate. În republica moldovenească, de exemplu, după publicarea faimoasei legi gorbacioviste din 24 aprilie, peste 300 de conferențiari și studenți de la Institutul de medicină din Chișinău și-au exprimat profunda revoltă, declarînd, pe bună dreptate, că "a decreta limba rusă limba oficială este un act de discriminare față de alte popoare și alte limbi naționale", că populației autohtone a Moldovei i se impune prin adoptarea acestei legi "vechea mentalitate imperială în politica lingvistică, care nu e altceva decît o reînviere a totalitarismului stalinist, ce duce și mai departe la deznaționalizare și asimilare, procese grave care nu au loc nici chiar în țările coloniale".

Legea cu pricina a avut repercusiuni și în tabăra rușilor, rusofonilor și a mancurților, ducînd, în ultimă instanță, la o anumită scindare a ei. Astfel, unul dintre cei mai activi și mai agresivi, în trecutul apropiat, promotori ai politicii interfrontiștilor, profesorul universitar Anatolii Lisețki, dîndu-și seama că legea din 24 aprilie reprezintă, în fapt, o supapă de siguranță care și de acum înainte va scuti pe rușii și, în genere, rusofonii din Republică de nevoia de a însuși și de a se folosi în activitatea lor profesională și obștească de limba de stat a Republicii, a început să se distanțeze de extremiștii mișcării "Edinstvo". Pe de altă parte, interfontistul Vasili Iakovlev, profesor și el, ca și Lisețki, la Universitatea din Chișinău, susținut fiind și de anumiți mancurți, nu și-a curmat nici după adoptarea legii din 24 aprilie campania desănțată împotriva revendicărilor legitime ale românilor din estul Prutului.

În calitatea lor de deputați ai Parlamentului Republicii cei doi profesori s-au situat astfel pe poziții diametral opuse la prima vedere, Iakovlev devenind în cele din urmă rector al universității create de separatiști la Tiraspol și ideolog fervent al așa-zisei republici nistrene moldovenești. În această ipostază Iakovlev tună și fulgeră împotriva conducătorilor Republicii Moldova și susține cum că moldovenii, atît cei basarabeni, cît și cei tran-nistreni, nu sînt români și că limba lor e o limbă diferită de cea română. Dacă adăugăm aici că rușii și mancurții alde Smirnov, Maracuța, Iakovlev își numesc așa-zisa republică "pridnestrovskaia moldavskaia respublika", adevăratele obiective ale politicii lor se străvăd cît se poate de clar. În sensul că deși din numărul total de mai puțin de 40%, pe care îl formează românii pe teritoriul din stînga Nistrului, doar o parte a lor, și anume cea cu desăvîrșire rusificată sau mancurtizată, sprijină separatiștii ruși și rusofoni de la Tiraspol, aceștia din urmă au căutat să creeze iluzia că așa-zisa republică nistreană este un stat moldovenesc. Și alde Iakovlev, după cum am menționat mai sus, continuă să susțină în gura mare (televiziunea moscovită i-a dat la începutul lui iunie posibilitatea să-și expună poziția în fața lumii întregi), cum că moldovenii din stînga Nistrului, și chiar și cei basarabeni nu sînt români și că limba lor este diferită de cea română.

Cele spuse arată, fără doar și poate, că în cazul autoproclamatei republici nistrene avem de-a face cu o reiterare a experienței cu sucombata în 1940 republică autonomă sovietică socialistă moldovenească creată de Moscova (în cadrul Ucrainei) după eșuarea în 1924 a Conferinței de la Viena, la care delegația sovietică s-a lovit de poziția fermă a României în problema Basarabiei. Nu e greu de presupus, prin urmare, că dacă Republica Moldova ar renunța chiar la cele aproximativ 12% din actualul ei teritoriu, pe care le ocupă autoproclamata republică cu centrul la Tiraspol, Moscova nu va ezita, într-un moment favorabil din punctul ei de vedere, să reanimeze problema Basarabiei.

Nu numai poziția celor alde Iakovlev, dar și cea a celor alde Lisețki (cu toate că acesta din urmă se distanțează acum de fostul său tovarăș interfrontist și coleg de universitate, pronunțîndu-se categoric împotriva separatiștilor) este în flagrantă contradicție cu interesele naționale ale românilor din estul Prutului.

Profesorul Anatoli Lisețki pare a fi acum cel mai puțin agresiv dintre părinții fobiei antiromânești și nu se pronunță numai împotriva separatiștilor de la Tiraspol și Comrat, dar în același timp caută să facă impresia de om politic cumpănit care apără interesele vitale ale întregii populații a Republicii, indiferent de originea etnică a oamenilor. În fapt, însă, această metamorfoză a profesorului n-a atins cîtuși de puțin esența poziției sale de purtător de cuvînt al rusofonilor, în special al rușilor, care caută să înveșnicească dominația Moscovei în Republica Moldova și să împiedice cu orice preț unirea acesteia cu România.

Astfel, într-un articol întins pe aproape întreg spațiul unui număr dublu al oficiosului de limbă rusă al Parlamentului Republicii, Lisețki îl critică pe profesorul V.Iakovlev, fostul său părtaș interfrontist, recurgînd pe-alocuri la epitete cu care ambii îi învredniceau nu demult pe savanții occidentali care "se încumetau" să dezvăluie adevărata esență a realităților sovietice, în general, a celor din republica moldovenească, în special. Lisețki atacă vehement în acest articol nu numai pe V.Iakovlev, dar și astfel de ideologi ai imperialismului sovietic, cum ar fi Blohin, Alksnis, Petrușenco, Jirinovski, precum și organizația fascizată a șovinismului velicorus "Pamiat". Argumentele, aserțiunile, ipotezele și soluțiile acestui membru al Parlamentului Republicii Moldova, cît și anumiți termeni, pe care îi folosește în articol, denotă că el nu este un om de principii, ci un eclectic și un oportunist. De altfel, chiar el însuși susține că "principialitate nu înseamnă să fi luat odată o anumită poziție și să te ții de ea toată viața, ci, călăuzindu-te după interesele poporului și ținînd cont de interesele poporului, să-ți formezi și să-ți modifici poziția, concepțiile, să le faci să fie adecvate noilor realități".

Însă în poziția, să zicem, fluctuanta a lui Lisețki se observă, totuși, o tendință bine definită. Și ea, această tendință, străbate prin tot articolul său, dovedind că, în ultimă instanță, autorul este un apărător al intereselor părtinitoare ale rușilor și rusofonilor din Republică. Ba mai mult chiar. Cu toată metamorfoza prin care a trecut poziția lui anterioară, cînd demasca vehement pe așa-zișii falsificatori burghezi ai istoriei Moldovei și instruia în spiritul ideologiei sovietice pe aspiranții de sub conducerea sa științifică, Lisețki continuă, în fapt, de astă dată și pe tărîm politic, în Parlamentul și în afara Parlamentului Republicii, să activeze în detrimentul intereselor naționale vitale ale populației ei băștinașe.

Istoricul Lisețki recunoaște, cu mare întîrziere, ceea ce nu mai poate fi ascuns astăzi în privința realităților sovietice:

a) că în 1988 și în 1989 au avut loc primele greve din toți anii regimului sovietic;

b) că degenerarea, decimarea și putrefacția sînt cele trei stadii-procese prin care a trecut în evoluția sa partidul bolșevic de cînd a venit la putere;

c) că Sovietele serveau în toți anii, inclusiv în cei ai restructurării, drept paravan al autocrației partidului;

d) că colhozurile staliniste semnificau instaurarea unei noi iobăgii;

e) că în ciuda declaratei tendințe de a se asigura egalitatea oamenilor, niciodată nu a existat egalitate în societatea sovietică;

f) că deși la cel de-al XXVII-lea congres al P.C.U.S. s-au spus multe lucruri adevărate și el a fost denumit congres al adevărului, majoritatea își dădea seama că aceasta nici pe departe nu era întregul adevăr; etc., etc.

Iar în ceea ce privește realitățile specifice ale republicii, deputat al cărei parlament este, Lisețki declară, printre altele,

a) că e nevoie în prezent de o consolidare a întregului popor al Moldovei ca stat independent;

b) că în chestiunea "moldoveni sau români?" rusofonii nu trebuie să se amestece, lăsînd ca poporul moldovenesc să răspundă la ea.

Ultimele două din aserțiunile reproduse mai sus, cele care privesc atitudinea autorului față de probleme specifice ale republicii, ca și multe altele din această categorie, nu sînt la baza articolului.

Astfel, folosind în una din ultimele două aserțiuni reproduse aici termenul întregul popor al Republicii Moldova și în cealaltă termenul poporul moldovenesc, Lisețki, ca și într-o serie de alte pasaje, în care persistă această alternanță, caută "să dovedească" o anumită teză. Teza că există un întreg popor al Moldovei, un popor unic al ei și că poporul moldovenesc propriu-zis nu este decît o parte componentă a acestui popor unic. Autorul nostru zis nu este decît o parte componentă a acestui popor unic. Autorul nostru mult prea binevoitor astăzi, spre deosebire de poziția sa anterioară intransigentă, "îngăduie", cum am văzut mai sus, băștinașilor, ca parte a întregului popor al Moldovei, să răspundă ei înșiși dacă sînt moldoveni sau români. Însă el este circumspect în atitudinea sa față de chestiunea majoră a zilelor noastre și anume dacă republica trebuie să se unească cu România sau să existe ca stat independent.

Lisețki oferă el însuși cititorilor săi destule probe că menirea tezei despre întregul popor, despre poporul unic al Moldovei este de o induce în eroare opinia publică. El însuși scrie că "relațiile dintre cele două comunități lingvistice istoricește constituite în Moldova (adică relațiile dintre comunitatea lingvistică a băștinașilor și cea a rusofonilor. - M.B.) și așa nu sînt deloc simple".

Subtextul rău disimulat al folosirii termenului întregul popor, poporul unic al Moldovei iese și mai pregnant la iveală dintr-un alt pasaj, în care e reiterată formula "relațiile dintre cele două comunități lingvistice istoricește constituite". În acest al doilea pasaj Lisețki susține că "procesul de devenire a independenței de stat a Moldovei depinde în multe de normalizarea relațiilor dintre cele două comunități lingvistice istoricește constituite pe teritoriul ei" adică, al Moldovei.

În primul din pasajele reproduse aici, Lisețki recurge la această formulă pentru a sublinia că nu este de acord cu un alt deputat al Parlamentului Moldovei, istoricul V.Solonari, care în articolul "Rusofonii și româniștii", publicat în nr.37 din septembrie 1991 al revistei "Novoie vremia", a scris că cele mai largi pături ale populației rusofone a Moldovei, avînd în vedere atitudinea lor ostilă față de regimul republican, au răsuflat ușurat cînd au aflat de puciul din august 1991.

(Va urma)

---

popoare să ia atitudine față de acțiunile actualei conduceri de la Moscova, care, fără consimțămîntul lor, le trimit feciorii, frații, părinții, aflați în serviciul militar atît în armată cît și în diferite detașamente de mercenari și de diversioniști să lupte împotriva poporului pașnic al Moldovei.

3. Lansarea unui apel către toate țările și popoarele din fosta U.R.S.S. de a se ridica la o luptă colectivă de debarasare definitivă de odiosul regim imperial-militarist, care se mai menține la Moscova.

... Și cînd asupra țării noastre mai planează primejdia de a exista ca popor pe pămîntul strămoșesc președintele, Parlamentul și Guvernul au sfînta datorie de a chema la luptă întregul neam.

Trezește-te, poporul meu, deșteaptă-te în a zilelor de mîine zori după o jumătate de secol de robie nu avem dreptul de a ne întoarce înapoi. Mai nobil e să ne ridicăm la o luptă sfîntă cît în inimi și în gînd mai purtăm a lui Dumnezeu credință. Numai o bărbăție ostășească ne desparte de sfînta libertate.

Ion FAUR,
combatant în zona războiului împotriva agresorilor ruși.

P.S. Rog frumos redacția revistei GLASUL ca eventualul onorariu pentru acest răvaș să fie transferat unei biserici creștine din Chișinău pentru a se aprinde acolo lumînări în memoria celor patru ostași căzuți pe cîmpul de luptă pentru libertatea neamului nostru: VALERIU DUMBRAVĂ, VALERIU CORDUNEANU, ANDREI IZBAȘ, NICOLAE ȚURCANU, - frații și prietenii mei de război. Fie-le țărîna mereu ușoară...

I.F.